

**Van:** Nederlandse AI Coalitie  
Kees van der Klauw – Coalitiemanager  
Joris den Bruinen – Voorzitter Programmteam

**Aan:** Vaste commissie voor Digitale Zaken  
Mw. L. Boeve, griffier  
[cie.diza@tweedekamer.nl](mailto:cie.diza@tweedekamer.nl)

Den Haag, 10 mei 2022

**Onderwerp:** 2022Z06848 Inbreng AI visie vanuit de Nederlandse AI Coalitie

Geachte leden van de vaste commissie voor Digitale Zaken,

Hartelijk dank voor uw uitnodiging om de zienswijze van de Nederlandse AI Coalitie (NL AIC) op kunstmatige intelligentie (AI) kenbaar te maken. AI wordt sterk bepalend voor onze toekomstige welvaart en welzijn en door het generieke karakter zal AI impact hebben op alle bedrijfssectoren, ons privé leven en de maatschappij als geheel. We moedigen de wens van de Commissie om haar kennis en informatiepositie over AI in relatie tot de samenleving en voor de verhouding tussen de burger en overheid te versterken, dan ook van harte aan.

De NL AIC is het publiek private samenwerkingsverband op het gebied van kunstmatige intelligentie die 500 partijen (2000 mensen) van wetenschap en onderwijs, overheden, bedrijven (groot, klein, startup) én maatschappij (burgers) bijeen brengt om gezamenlijk de mensgerichte ontwikkeling en toepassing van AI in Nederland te stimuleren, te orkestreren en initiatieven met elkaar te verbinden.

Onze visie is dat juist voor AI een aanpak over de gehele waardeketen (van creatie tot toepassing) met betrokkenheid van al deze stakeholders in verschillende disciplines essentieel is om daar een goede invulling aan te geven. Met inachtneming van onze Nederlandse en Europese normen en waarden, die een tegenwicht kan bieden aan de aanpak van landen zoals China en mondiaal opererende Big Tech bedrijven.

De WRR komt in haar rapport 'Opgave AI. De nieuwe systeemtechnologie' tot een tiental aanbevelingen, die onderling samenhangen en de brede aspecten van AI reflecteren. Het is niet verstandig om hier slechts enkele onderwerpen uit te selecteren want AI (en digitalisering in het algemeen) leent zich niet voor een silo-aanpak maar vereist juist een integrale aanpak. De NL AIC ziet wel kansen om een praktische en effectieve invulling te geven aan de WRR adviezen en die worden hieronder beschreven. Voorafgaand willen we echter opmerken dat wij nog onvoldoende urgentie zien in politiek en regeringsbeleid. Aan het WRR rapport is meer dan 2 jaar gewerkt, aan het AiNed Groeifonds voorstel is meer dan 2 jaar gewerkt door NL AIC en ook het strategisch overheidsplan SAPAI is van meer dan 2 jaar terug. In de tussentijd is de wereld om ons heen een stuk verder ontwikkeld en is pas recentelijk tot een gedeeltelijke toekenning van groeifondsmiddelen voor AI besloten, moet het WRR rapport nog behandeld worden en is ook de voortgang van SAPAI niet duidelijk. AI vereist een sturing die kort op het onderwerp zit, niet een behandeling achteraf. En alleen in de toepassing van AI maakt men het verschil en die krijgt te weinig positieve aandacht.

NL AIC biedt aan om regulier met de Kamercommissie in gesprek te gaan om een doortastende aanpak voor Nederland te ondersteunen.

NL AIC adviseert in ieder geval de volgende onderwerpen te prioriteren:

**1. Stimulering van goede AI toepassingen vs. verbieden van risicovolle AI toepassingen**

Mensgerichte AI toepassingen en kansen voor Nederlandse bedrijven om zich hiermee te onderscheiden, ontstaan niet door een primaire focus op regelgeving. Louter regelgeving maakt de (relatief laat startende Nederlandse en Europese spelers) kopschuw terwijl de gevestigde spelers zich nog sterker zullen ontwikkelen tot monopolisten. Alleen door een combinatie van regelgeving, bewustwording en vertrouwen van gebruikers (burgers en bedrijven), én stimulering van bedrijven om versneld met proposities te komen die daar op aansluiten, kan succes worden bereikt en daarmee een zekere autonomie in Europees kader. Een integraal overheidsbeleid is nodig om goede toepassingen van AI juist te stimuleren en daarmee de achterstand op het buitenland in te lopen, en niet slechts een beleid om risicovolle toepassingen te verbieden. Er zijn legio sociaaleconomische voordelen te behalen met AI en AI is onmisbaar voor bijv. de energietransitie, het bemensbaar en betaalbaar houden van de zorg, in duurzaamheid, voor efficiënt watergebruik ter voorkoming van verdroging of overstroming van regio's, voor cybersecurity, voor verantwoord en efficiënt onderhoud van infrastructuur. Nederland zal zich internationaal kunnen onderscheiden als de overheid niet alleen randvoorwaardelijk stuurt, maar ook sectoren stimuleert in toepassing. Dit is een constructieve en proactieve aanpak voor de aanbevelingen 7 en 8 van de WRR.

**2. Lerende benadering en proeftuinen**

De grote impact van AI als systeemtechnologie op mens en maatschappij brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee. Het is een illusie te denken dat we nu alle ontwikkelingen die de komende jaren nog zullen plaatsvinden kunnen voorspellen en daarmee wordt de ontdekking van AI toepassingen en de vertaling van wet- en regelgeving naar de praktijk eerder een lerende benadering dan een eenmalige exercitie. Wij denken dat de uitgangspunten van AVG (GDPR) en de komende Europese AI Act goed zijn. Maar tussen de wetboektekst en de intenties, en de praktijk van zich snel ontwikkelende AI toepassingen met bijbehorende interpretaties van de wet- en regelgeving zal nog zeer veel werk verzet moeten worden. Niet eenmalig, maar continu. Er zal dus een continue inspanning moeten zijn om onzekerheden te beheersen en te sturen in plaats van te denken deze te kunnen vermijden door regelgeving. Uiteindelijk gaat het om de ontwikkeling van een maatschappelijk geaccepteerde norm. Belangrijk is dat ook de Tweede Kamer Commissie zich bewust is van dit feit en een lerende benadering omarmt. We weten nog niet alles.

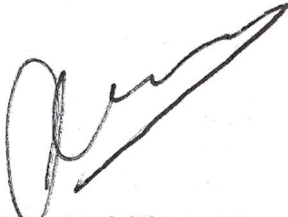
Het faciliteren van proeftuinen ('regulatory sandboxes') waar partijen gecontroleerd, binnen duidelijke ethische en juridische kaders, kunnen experimenteren met AI in toepassingen is een sterk middel om zowel nieuwe inzichten te ontwikkelen, draagkracht te creëren bij deelnemende partijen als het geleerde snel op grotere schaal in de praktijk te brengen. Dit neemt onzekerheden weg voor het bedrijfsleven. Hier zouden ook toezichthouders (zoals de Autoriteit Persoonsgegevens) aan moeten deelnemen, zonder dat zij daarmee hun onafhankelijke positie opgeven. Daarmee dragen ze bij aan verantwoorde AI 'by design' met mogelijk minder reparatie achteraf; uiteindelijk gaat het om de ontwikkeling van een maatschappelijk geaccepteerde norm. Daarom wordt vanuit NL AIC naar manieren gezocht om samen met mensen te leren en te ontdekken wat de beste en meest wenselijke AI-oplossingen zijn. Dat klinkt misschien logisch, zo'n gezamenlijke aanpak waar ook burgers actief aan deelnemen, maar in de huidige AI-praktijk gebeurt dit nog maar zelden. Binnen de NL AIC werken we hieraan via thematische proeftuinen die overigens zijn gericht op maatschappelijk relevante onderwerpen zoals mobiliteit, gezondheid en zorg en energie, waarbij AI een belangrijke bijdrage levert. AI is een krachtig middel, geen doel op zich. Dit sluit praktisch aan bij de WRR adviezen 5 en 6.

### **3. Pak door, investeer meer vanuit de overheid en investeer in een brede maatschappelijke kennisbasis**

Het rapport van de WRR bevestigt de urgentie van een actieve overheidsaanpak op AI. Het is van groot belang dat de Nederlandse beroepsbevolking van vandaag en morgen leert werken met AI. Innovatief mkb, startups, onderzoekers en AI professionals moeten op nieuwe manieren met elkaar aan de slag om maatschappelijke en economisch relevant te blijven. Maar er is nog veel onbekendheid en er zijn belemmeringen die alleen met overheidssteun doorbroken kunnen worden (zie het [AiNed voorstel](#)). Dit valt samen met de aanbevelingen 1 en 2 van de WRR om AI te 'demystificeren' en zowel bij de overheid als bij de burger de kennis op het gebied van AI te versterken en te onderhouden. Het grootste deel van de Nederlanders gebruikt AI al in talloze applicaties op smartphones, in huis, in de nieuwsvoorziening, in online aankopen etc. zonder zich hier bewust van te zijn. Late bewustwording kan zowel leiden tot onverschilligheid als tot een negatieve overreactie, waardoor extreme posities worden ontwikkeld. De overheid heeft een belangrijke taak om een gebalanceerd beeld te brengen, vanaf het basisonderwijs tot in de eigen gevestigde gelederen. Helaas wordt het WRR rapport niet door het brede publiek gelezen dat wel bereikt moet worden. Een van de initiatieven waar NL AIC in samenwerking met het ministerie van BZK mee aan de slag gaat is de 'AI-parade' waarin we in Nederlandse bibliotheken in gesprek gaan met mensen over AI. Maar er is veel meer nodig.

Tot slot, AI is geen doel op zichzelf, maar een krachtig middel om onze internationale concurrentiepositie te kunnen behouden en uitbouwen én maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Dit vereist een intensieve betrokkenheid van de overheid zowel in kadering als stimulering. Wij nodigen de vaste commissie Digitale Zaken dan ook van harte uit voor een vervolg.

Namens de Nederlandse AI Coalitie



Met vriendelijke groet,

Kees van der Klauw  
Coalitiemanager